

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเต็มใจจ่ายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างภายหลังสถานการณ์
โควิด-19: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองสวรรคโลก อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย
Factors influencing the willingness to pay land and building taxes after
The Covid-19 pandemic: A case study of Sawankhalok municipality,
Sawankhalok district, Sukhothai province

¹เอกชุนชน ทรัพย์พร้อม*, ²ศิวาภรณ์ ไชยเจริญ**

¹Aekchumchon Sapphrom*, ²Siwaporn Chaicharoen**

Corresponding Author's E-mail: aekchumchons63@nu.ac.th

Received: April 9, 2026 Revised: May 30, 2026 Accepted: June 19, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความเต็มใจจ่ายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของผู้เสียภาษีภายหลังสถานการณ์โควิด-19 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร รายได้ บุคลากร การเมือง และความไว้วางใจต่อผู้บริหารท้องถิ่น กับความเต็มใจจ่ายภาษี 3) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจจ่ายภาษี และ 4. เสนอแนวทางเชิงนโยบายและเชิงบริหารในการพัฒนาการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้เสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในเขตเทศบาลเมืองสวรรคโลก จำนวน 265 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Yamane และสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามประเภทผู้เสียภาษี เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติอ้างอิง ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า ผู้เสียภาษีมีระดับความเต็มใจในการจ่ายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร รายได้ บุคลากร การเมือง และความไว้วางใจต่อผู้บริหารท้องถิ่น มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความเต็มใจในการจ่ายภาษีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่ปัจจัยที่มีอิทธิพล ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ด้านความไว้วางใจต่อผู้บริหารท้องถิ่น ด้านรายได้ และด้านบุคลากร ส่วนด้านการเมืองไม่พบอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ แนวทางพัฒนาควรมุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ให้เข้าใจง่าย การพัฒนาบุคลากร ระบบฐานข้อมูลภาษี และความโปร่งใสในการบริหารงานท้องถิ่น

คำสำคัญ: ความเต็มใจจ่ายภาษี; ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง; องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น; ความไว้วางใจ; การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

¹ นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร;
Graduate student in the Master of Political Science Program (M.Pol.Sc.), Department of Political Science and Public Administration, Faculty of Social Sciences, Naresuan University

² ดร., อาจารย์, ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร; Ph.D., Lecturer, Department of Political Science and Public Administration, Faculty of Social Sciences, Naresuan University, E-mail: siwaporn@nu.ac.th



ABSTRACT

This research article aims to 1. examine the level of willingness to pay land and building tax following the COVID-19 pandemic, 2. investigate the relationships between factors including public relations, information perception, income, personnel, political factors, and trust in local administrators with willingness to pay tax, 3. analyze factors influencing willingness to pay tax, and 4. propose policy and administrative guidelines for improving land and building tax collection. This study employed a mixed methods research approach. The sample consisted of 265 taxpayers in Sawankhalok Municipality. The sample size was determined using Yamane's formula, and the participants were selected through stratified random sampling. The research instruments included a Likert-scale questionnaire and in-depth interviews. Data were analyzed using descriptive statistics (percentage, mean, and standard deviation), inferential statistics (correlation and multiple regression analysis), and content analysis.

The findings revealed that taxpayers had a high overall level of willingness to pay land and building taxes. Public relations, information perception, income, personnel, political factors, and trust in local administrators were positively correlated with taxpayers' willingness to pay taxes at a statistically significant level. The factors influencing willingness to pay included public relations, information perception, trust in local administrators, income, and personnel, whereas political factors were not found to have a statistically significant influence. The recommended guidelines for improving tax collection include enhancing public relations to make tax information easier to understand, developing personnel capacity, improving the tax database system, and promoting transparency in local administration.

Keywords: Willingness to Pay; Land and Building Tax; Local Government; Trust; Information Perception

บทนำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกลไกสำคัญในการจัดบริการสาธารณะและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในระดับพื้นที่ ภายใต้หลักการกระจายอำนาจที่มุ่งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการบริหารจัดการภารกิจสาธารณะให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2566) อย่างไรก็ตาม การดำเนินการกิจดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรทางการคลังที่เพียงพอ โดยเฉพาะรายได้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเอง ซึ่งเป็นฐานสำคัญของความเข้มแข็งทางการคลังท้องถิ่น ทั้งนี้ ข้อมูลรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 แสดงให้เห็นว่า รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วยรายได้จัดเก็บเอง รายได้จากรัฐจัดสรร และเงินอุดหนุน โดยรายได้จัดเก็บเองรวมถึงภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งเป็นรายได้ท้องถิ่นที่เชื่อมโยงโดยตรงกับประชาชนและพื้นที่ ดังนั้น ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจึงมีความสำคัญต่อศักยภาพในการจัดบริการสาธารณะ และเป็นประเด็นสำคัญในการศึกษาความเต็มใจในการจ่ายภาษีของประชาชนในระดับท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2567)



เชิงแนวคิดทางการคลังท้องถิ่น นักวิชาการไทยหลายท่านอธิบายว่า ความเข้มแข็งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมิได้ขึ้นอยู่กับอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเท่านั้น แต่ยังสัมพันธ์กับศักยภาพในการจัดเก็บรายได้ การบริหารทรัพยากรทางการคลัง และความสามารถในการจัดบริการสาธารณะให้ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดย โกวิท พงงาม (2555) อธิบายว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกลไกสำคัญของการกระจายอำนาจที่มีหน้าที่จัดบริการสาธารณะและพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ขณะที่ สกนธ์ วรรณวิวัฒนา (2551) และวีระศักดิ์ เครือเทพ (2556) ชี้ให้เห็นว่า รายได้ท้องถิ่นและประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสามารถทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับ Oates (1972, 1999) และ Shah (2007) ที่อธิบายว่า ระบบการคลังท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพต้องตั้งอยู่บนความสอดคล้องระหว่าง “ภารกิจ รายจ่าย และรายได้” เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถจัดบริการสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความรับผิดชอบต่อประชาชน ในขณะที่ Bird และ Slack (2004) ชี้ให้เห็นว่าภาษีทรัพย์สินเป็นฐานภาษีที่เหมาะสมสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากมีความมั่นคงและเชื่อมโยงกับพื้นที่โดยตรง ดังนั้น การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจึงมิใช่เพียงเครื่องมือทางการคลังเท่านั้น แต่ยังเป็นกลไกสำคัญที่สะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชน โดยเฉพาะในมิติของความร่วมมือ ความไว้วางใจ และการยอมรับต่อการบริหารงานของท้องถิ่น

แม้ว่าภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจะมีความสำคัญต่อระบบการคลังท้องถิ่น แต่ในทางปฏิบัติ การจัดเก็บภาษียังคงเผชิญกับข้อจำกัดหลายประการ โดยเฉพาะประเด็น ความเต็มใจในการจ่ายภาษีของประชาชน ซึ่งถือเป็นปัจจัยเชิงพฤติกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ (วีรยุทธ สุขมาก, 2565) ความเต็มใจในการจ่ายภาษีไม่ได้เกิดขึ้นจากข้อบังคับทางกฎหมายเพียงอย่างเดียว แต่เป็นผลจากปัจจัยหลายด้านที่มีความเชื่อมโยงกัน ได้แก่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความเข้าใจในระบบภาษี ระดับรายได้ คุณภาพการให้บริการของบุคลากร และความไว้วางใจต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งล้วนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการชำระภาษี ภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ได้ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะในด้านรายได้และความสามารถในการดำรงชีพของประชาชน ทำให้ภาษีถูกมองว่าเป็นภาระทางเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น ขณะเดียวกัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังคงมีภารกิจในการจัดบริการสาธารณะอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดความตึงเครียดระหว่าง “ความจำเป็นของรัฐ” และ “ความสามารถของประชาชน” ในการจ่ายภาษี

ในบริบทพื้นที่ เทศบาลเมืองสวรรคโลก อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย เป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าวอย่างชัดเจน ทั้งในด้านเศรษฐกิจฐานราก การประกอบอาชีพ และความเป็นอยู่ของประชาชน ในขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังคงต้องรักษาระดับประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้เพื่อรองรับภารกิจด้านบริการสาธารณะ สถานการณ์เช่นนี้จึงทำให้เกิดคำถามสำคัญว่าปัจจัยใดที่ส่งผลต่อความเต็มใจในการจ่ายภาษีของประชาชน และจะสามารถเสริมสร้างความร่วมมือทางภาษีได้อย่างไรในบริบทหลังวิกฤตในเชิงทฤษฎี แนวคิดเรื่อง ความเต็มใจในการจ่าย (Willingness to Pay: WTP) อธิบายว่า การที่บุคคลจะยินยอมจ่ายเงินเพื่อแลกกับสินค้า บริการ หรือประโยชน์ใด ๆ ขึ้นอยู่กับการประเมิน “คุณค่า” และ “อรรถประโยชน์” ที่คาดว่าจะได้รับ รวมถึงความสามารถในการจ่ายของบุคคล (ภราดร ปรีดาศักดิ์, 2556) แนวคิดดังกล่าวสามารถเชื่อมโยงกับทฤษฎีแรงจูงใจของ Maslow (1954) ที่เสนอว่ามนุษย์มีความต้องการเป็นลำดับขั้น และพฤติกรรมของมนุษย์จะตอบสนองต่อสิ่งที่สามารถเติมเต็มความต้องการเหล่านั้น ขณะที่ Aday และ Andersen (1975) อธิบายว่าความพึงพอใจของผู้รับบริการเกิดจากการเปรียบเทียบระหว่าง “ความคาดหวัง” และ “ประสบการณ์ที่ได้รับ” เมื่อประยุกต์ใช้กับบริบทของภาษี จะเห็นได้ว่า การจ่ายภาษีไม่ได้เป็น



เพียงหน้าที่ตามกฎหมาย แต่เป็น “การประเมินเชิงคุณค่า” ของประชาชนว่าภาษีที่จ่ายไปมีความคุ้มค่า เป็นธรรม และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมหรือไม่

นอกจากนี้ แนวคิดด้านการคลังท้องถิ่นยังเน้นย้ำถึงความสำคัญของ “ความชอบธรรมทางภาษี” (Tax Legitimacy) ซึ่งเกิดจากความโปร่งใส ความเป็นธรรม และความรับผิดชอบของหน่วยงานรัฐ หากประชาชนรับรู้ว่าการจัดเก็บภาษีมีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ ความร่วมมือในการจ่ายภาษีย่อมเพิ่มขึ้น ในมุมมองเชิงบริหาร แนวทางการส่งเสริมความเต็มใจในการจ่ายภาษีสามารถดำเนินการได้โดยผ่านการพัฒนาการประชาสัมพันธ์และการสื่อสารข้อมูล การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับภาษี การยกระดับคุณภาพการให้บริการของบุคลากร และการเสริมสร้างความโปร่งใสและความเชื่อมั่นในองค์กร ดังนั้น การแก้ไขปัญหาการจัดเก็บภาษีจึงต้องพิจารณาในมิติแบบบูรณาการ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการบริหารจัดการ ไม่สามารถอาศัยมาตรการทางกฎหมายเพียงอย่างเดียว (Stiglitz, 1977)

จากบริบทและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเต็มใจในการจ่ายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างภายหลังสถานการณ์โควิด-19 โดยมุ่งเน้นกรณีศึกษาเทศบาลเมืองสวรรคโลก อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย เนื่องจากความเต็มใจในการจ่ายภาษีมีได้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการชำระภาษีของประชาชนเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความเชื่อมั่นต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บภาษีของหน่วยงาน ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการยอมรับและความร่วมมือในการชำระภาษีของประชาชนในพื้นที่

ในการนี้ การศึกษาค้นคว้ามีจุดมุ่งอธิบายระดับความเต็มใจในการจ่ายภาษีของประชาชนในพื้นที่ศึกษา ควบคู่กับการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจ่ายภาษีในมิติต่าง ๆ ตลอดจนเสนอแนวทางเชิงนโยบายและเชิงบริหารในการพัฒนาระบบการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาระดับ ความเต็มใจจ่ายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ของผู้เสียภาษีในเขตเทศบาลเมืองสวรรคโลกภายหลังสถานการณ์โควิด-19
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้าน (1) การประชาสัมพันธ์ (2) การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร (3) ด้านรายได้ของผู้เสียภาษี (4) ด้านบุคลากร (5) ด้านการเมือง และ (6) ด้านความไว้วางใจต่อการบริหารงานของนายกฯ กับความเต็มใจในการจ่ายภาษี
3. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อความเต็มใจจ่ายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ของผู้เสียภาษีในเขตเทศบาลเมืองสวรรคโลกภายหลังสถานการณ์โควิด-19
4. เพื่อเสนอ แนวทางเชิงนโยบายและเชิงบริหารในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตาม พ.ร.บ. พ.ศ. 2562 ที่เหมาะสมกับบริบทของเทศบาลเมืองสวรรคโลก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเต็มใจจ่ายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ภายหลังสถานการณ์โควิด-19: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองสวรรคโลก อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาด้านเอกสารและแนวคิดทฤษฎี (Documentary Study) ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ หนังสือ งานวิจัย และรายงานที่เกี่ยวข้องกับความเต็มใจจ่าย



ภาษา การคลังท้องถิ่น และภาษาที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง โดยทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสังเคราะห์กรอบแนวคิด ตัวแปร และสมมติฐานการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาในภาคสนาม (Field Study) ผู้วิจัยลงพื้นที่เทศบาลเมืองสวรรคโลกเพื่อศึกษาบริบทด้านเศรษฐกิจ สังคม และรูปแบบการจัดเก็บภาษี โดยเก็บข้อมูลผ่านการแจกแบบสอบถามแก่ผู้เสียภาษี และการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้เข้าใจทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเกี่ยวกับพฤติกรรมการจ่ายภาษี

ขั้นตอนที่ 3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง รวมถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Population, Sample and Key Informants) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้เสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในเขตเทศบาลเมืองสวรรคโลก จำนวน 789 ราย มีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 265 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามประเภทผู้เสียภาษี ได้แก่ บุคคลธรรมดาและนิติบุคคล เพื่อให้ได้ตัวแทนที่ครอบคลุม

ในส่วนของคุณภาพเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคัดเลือกโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ผู้บริหารเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาล และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บภาษี โดยเก็บข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 5 คน

ขั้นตอนที่ 4 เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการศึกษา โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) แบบสอบถาม ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับระดับความเต็มใจในการจ่ายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเต็มใจในการจ่ายภาษีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองสวรรคโลก อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพการเสียภาษี ตอนที่ 2 ความเต็มใจในการจ่ายภาษีภายใต้สถานการณ์โควิด-19 ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจจ่ายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ประกอบด้วยด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ด้านรายได้ของผู้เสียภาษี ด้านบุคลากร ด้านการเมือง และด้านความไว้วางใจต่อการบริหารงานของนายกเทศมนตรี และตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการดำเนินการ

แบบสอบถามในตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ใช้มาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยกำหนดเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21–5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.41–4.20 หมายถึง ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.61–3.40 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81–2.60 หมายถึง ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.80 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีของเทศบาลเมืองสวรรคโลก ได้แก่ ผู้บริหารเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาล และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บภาษี โดยประเด็นคำถามมุ่งเน้นสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บภาษี การรับรู้ข้อมูลภาษีของประชาชน ความสามารถในการชำระภาษีภายใต้สถานการณ์โควิด-19 บทบาทของบุคลากร ความไว้วางใจต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแนวทางในการพัฒนาการจัดเก็บภาษีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น



ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือโดยศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมา กำหนดกรอบแนวคิด ตัวแปร และข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นนำแบบสอบถาม และแนวคำถามสัมภาษณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความเหมาะสม ของข้อคำถาม ความชัดเจนของภาษา และความสอดคล้องกับประเด็นการวิจัย ก่อนนำข้อเสนอแนะมา ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือให้มีความสมบูรณ์ แล้วจึงนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

ขั้นตอนที่ 5 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- 1) การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 265 คน ในพื้นที่ เทศบาลเมืองสวรรคโลก โดยผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์และวิธีการตอบแบบสอบถามก่อนเก็บข้อมูล
- 2) การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูล สำคัญ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และแนวทางพัฒนาการจัดเก็บภาษี
- 3) การรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์

ขั้นตอนที่ 6 จริยธรรมการวิจัย (Research Ethics) งานวิจัยนี้ปฏิบัติตามหลักจริยธรรมการวิจัยใน มนุษย์ โดยได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยมหาวิทยาลัยนเรศวร หมายเลขการรับรอง P2-0022/2568 และได้ขอความยินยอมจากผู้เข้าร่วมทุกท่านก่อนการเก็บข้อมูล พร้อมทั้งคงไว้ซึ่งความเป็น ส่วนตัวและไม่เปิดเผยตัวตนของผู้ให้ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 7 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมถึงการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation) และการวิเคราะห์ ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และในส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่ออธิบายและสนับสนุนผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ

ขั้นตอนที่ 8 การสรุปผลและการนำเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และ นำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเต็มใจจ่ายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ภายหลังสถานการณ์โควิด- 19: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองสวรรคโลก อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตาม วัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 ระดับความเต็มใจในการจ่ายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของประชาชนในเขต เทศบาลเมืองสวรรคโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่าประชาชนมีทัศนคติที่ดีและยอมรับการ ชำระภาษีในฐานะหน้าที่ของผู้เสียภาษี ทั้งนี้ ความเต็มใจดังกล่าวยังเกี่ยวข้องกับการรับรู้ข้อมูลภาษี ความ เชื่อมั่นต่อการบริหารงานของท้องถิ่น และการรับรู้ว่าภาษีถูกนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่อย่าง เหมาะสมด้วย



ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเต็มใจในการจ่ายภาษีภายใต้สถานการณ์โควิด-19 จำแนกรายด้าน

รายการ	ความเต็มใจในการจ่ายภาษี ภายใต้สถานการณ์โควิด-19		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ผลการประเมิน
ระดับความรู้เกี่ยวกับการจ่ายภาษีในช่วงสถานการณ์โควิด-19	3.61	0.96	มาก
การประเมินความเหมาะสมของการจัดเก็บภาษีในช่วงโควิด-19	3.56	0.91	มาก
ความเต็มใจต่อมาตรการช่วยเหลือด้านภาษีในช่วงโควิด-19	3.71	0.94	มาก
รวม	3.63	0.94	มาก

จากตาราง พบว่า ความเต็มใจในการจ่ายภาษีภายใต้สถานการณ์โควิด-19 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ความเต็มใจต่อมาตรการช่วยเหลือด้านภาษีในช่วงโควิด-19 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 รองลงมา คือ ระดับความรู้เกี่ยวกับการจ่ายภาษีในช่วงสถานการณ์โควิด-19 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 และการประเมินความเหมาะสมของการจัดเก็บภาษีในช่วงโควิด-19 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 ตามลำดับ โดยผลการวิเคราะห์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า แม้สถานการณ์โควิด-19 จะส่งผลกระทบต่อรายได้และความสามารถในการชำระภาษีของประชาชน แต่ประชาชนยังคงมีความเต็มใจในการจ่ายภาษีอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านมาตรการช่วยเหลือด้านภาษี ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามาตรการที่ช่วยลดภาระของผู้เสียภาษีอาจมีส่วนสำคัญต่อการยอมรับและความร่วมมือในการชำระภาษีในช่วงสถานการณ์วิกฤตได้มากขึ้น

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร รายได้ บุคลากร การเมือง และความไว้วางใจต่อผู้บริหารท้องถิ่น กับความเต็มใจในการจ่ายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แสดงดังตาราง

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐานระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับความเต็มใจในการจ่ายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเต็มใจจ่ายภาษี	ค่า r	ระดับนัยสำคัญ (Sig.)	สรุปผลการทดสอบ
ด้านการประชาสัมพันธ์	0.605	0.000**	มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	0.510	0.000**	มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
ด้านรายได้ของผู้เสียภาษี	0.591	0.000**	มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
ด้านบุคลากร	0.662	0.000**	มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
ด้านการเมือง	0.455	0.000**	มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
ด้านความไว้วางใจต่อการบริหารงานของนายกฯ	0.559	0.000**	มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางค่อนข้างสูง และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

หมายเหตุ: ** หมายถึง ความสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01



จากตาราง พบว่า ปัจจัยที่ศึกษาทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ด้านรายได้ของผู้เสียภาษี ด้านบุคลากร ด้านการเมือง และด้านความไว้วางใจต่อการบริหารงานของนายกเทศมนตรี มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเต็มใจในการจ่ายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เมื่อพิจารณาระดับความสัมพันธ์ พบว่า ปัจจัยด้านบุคลากรมีความสัมพันธ์กับความเต็มใจในการจ่ายภาษีสูงสุด ($r = 0.662$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์ ($r = 0.605$) ด้านรายได้ของผู้เสียภาษี ($r = 0.591$) ด้านความไว้วางใจต่อการบริหารงานของนายกเทศมนตรี ($r = 0.559$) ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ($r = 0.510$) และด้านการเมือง ($r = 0.455$) ตามลำดับ โดยผลการวิเคราะห์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ความเต็มใจในการจ่ายภาษีของประชาชนมิได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านรายได้เพียงอย่างเดียว แต่ยังเกี่ยวข้องกับคุณภาพการให้บริการของเจ้าหน้าที่ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลภาษี และความไว้วางใจต่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งล้วนมีบทบาทต่อการยอมรับและความร่วมมือในการชำระภาษีของประชาชนในพื้นที่

วัตถุประสงค์ที่ 3 มุ่งวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจในการจ่ายภาษี ผลการวิจัยพบว่า เมื่อวิเคราะห์ด้วยการถดถอยพหุคูณ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจในการจ่ายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ด้านรายได้ของผู้เสียภาษี ด้านบุคลากร และด้านความไว้วางใจต่อการบริหารงานของนายกเทศมนตรี ส่วนปัจจัยด้านการเมืองไม่พบว่ามีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตาราง

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจในการจ่ายภาษี (Coefficients)

Coefficients ^a								
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
1	(Constant)	2.931	2.889		1.014	.311		
	ด้านการประชาสัมพันธ์	2.398	.150	.513	15.967	.000**	.501	1.997
	ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	.959	.183	.166	5.251	.000**	.514	1.945
	ด้านรายได้ของผู้เสียภาษี	.697	.168	.134	4.148	.000**	.496	2.017
	ด้านบุคลากร	.674	.163	.134	4.131	.000**	.490	2.041
	ด้านการเมือง	.321	.177	.058	1.812	.071	.513	1.951
	ด้านความไว้วางใจต่อการบริหารงานของนายก	.806	.172	.163	4.687	.000**	.426	2.349
ตัวแปรตาม: ความเต็มใจในการจ่ายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง								

หมายเหตุ: ** หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจในการจ่ายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจในการจ่ายภาษีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อเรียงลำดับตามค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (Beta) จากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์ มีค่า Beta เท่ากับ 0.513 รองลงมา คือ ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีค่า Beta เท่ากับ 0.166 ด้านความไว้วางใจต่อการบริหารงานของนายกเทศมนตรี มีค่า Beta เท่ากับ 0.163 และด้านรายได้ของผู้เสียภาษีและด้านบุคลากร มีค่า Beta เท่ากัน คือ 0.134 ส่วนปัจจัยด้านการเมือง มีค่า Sig. เท่ากับ 0.071 จึงไม่พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจในการจ่ายภาษีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วัตถุประสงค์ที่ 4 ผลจากการวิจัยพบว่า แนวทางในการพัฒนาการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของเทศบาลเมืองสวรรคโลกควรมุ่งเน้น 3 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ 1. การพัฒนาการสื่อสารข้อมูลภาษีให้มีความชัดเจน โปร่งใส และเข้าถึงได้ง่าย 2. การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรด้านการจัดเก็บภาษี ทั้งในด้านการให้บริการและการให้คำแนะนำแก่ประชาชน และ 3. การเสริมสร้างความไว้วางใจของประชาชนต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผ่านการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและตรวจสอบได้ นอกจากนี้ ยังพบว่าแนวทางดังกล่าวควรดำเนินการควบคู่กับการปรับปรุงกระบวนการจัดเก็บภาษีให้มีความสะดวก ลดขั้นตอนที่ซับซ้อน และเพิ่มช่องทางการให้บริการ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เสียภาษีและลดอุปสรรคในการชำระภาษี

ผลการวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ความเต็มใจในการจ่ายภาษีของประชาชนในบริบทภายหลังสถานการณ์โควิด-19 มิได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับปัจจัยเชิงพฤติกรรมและความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะ “ความเชื่อมั่น” และ “ความเข้าใจ” ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่กำหนดพฤติกรรมการปฏิบัติตามภาษี

กล่าวโดยสรุป ผลการวิจัยในวัตถุประสงค์นี้สะท้อนให้เห็นว่า การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีมิได้ขึ้นอยู่กับปรับปรุงระบบภาษีหรือการบังคับใช้กฎหมายเพียงอย่างเดียว แต่จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการสร้างความเชื่อมั่น การสื่อสารข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ และการพัฒนาความสัมพันธ์เชิงสถาบันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชนควบคู่กันไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเต็มใจจ่ายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ภายหลังสถานการณ์โควิด-19: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองสวรรคโลก อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลจากการวิจัยพบว่า ระดับความเต็มใจในการจ่ายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนยังคงเผชิญข้อจำกัดด้านรายได้และสภาพคล่องทางการเงินภายหลังสถานการณ์โควิด-19 ส่งผลให้ความสามารถในการจ่ายภาษีลดลง ขณะเดียวกัน การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับภาษีและความเข้าใจในหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษียังไม่เพียงพอ จึงทำให้ระดับความเต็มใจในการจ่ายภาษีไม่ได้อยู่ในระดับสูง นอกจากนี้ ความเต็มใจในการจ่ายภาษียังขึ้นอยู่กับความรู้ของประชาชนว่าภาษีที่จ่ายไปมีความคุ้มค่าและนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Aday และ Andersen (1975) ที่อธิบายว่าความพึงพอใจของผู้รับบริการขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับความคาดหวัง รวมทั้งแนวคิดของ Maslow (1954) ที่ชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมของมนุษย์จะตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานก่อน กล่าวคือ หากประชาชนรับรู้ว่าการจ่ายภาษีสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาสาธารณูปโภค การบริการสาธารณะ และการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม ย่อม

ส่งผลให้เกิดความรู้สึกคุ้มค่าและเพิ่มระดับความเต็มใจในการชำระภาษีมากขึ้น ในทางตรงกันข้าม หากประชาชนไม่รับรู้ถึงประโยชน์ของภาษีอย่างชัดเจน หรือมองว่าการจัดเก็บภาษีไม่มีความโปร่งใส ความเต็มใจในการจ่ายภาษีย่อมลดลงตามไปด้วย

ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ความเต็มใจในการจ่ายภาษีของประชาชนในบริบทภายหลังสถานการณ์โควิด-19 ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการชำระภาษีหรือปัจจัยด้านเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับการรับรู้ประโยชน์ของภาษีและความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย กล่าวคือ แม้ประชาชนบางส่วนจะยังคงได้รับผลกระทบด้านรายได้จากสถานการณ์โควิด-19 แต่หากประชาชนรับรู้ถึงประโยชน์ที่ตนชำระถูกนำไปใช้เพื่อพัฒนาสาธารณูปโภคและบริการสาธารณะในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม ก็จะส่งผลให้เกิดการยอมรับและความร่วมมือในการชำระภาษีมากขึ้น นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่าง “ประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” กับ “ความร่วมมือในการเสียภาษีของประชาชน” กล่าวคือ การที่ประชาชนจะเกิดความเต็มใจในการจ่ายภาษีนั้น ไม่ได้เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากการรับรู้ว่าหน่วยงานท้องถิ่นมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ และสามารถนำรายได้จากภาษีไปใช้เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ความเต็มใจในการจ่ายภาษีจึงเป็นทั้งพฤติกรรมทางเศรษฐกิจและพฤติกรรมทางสังคมที่สะท้อนระดับความเชื่อมั่นของประชาชนต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเวลาเดียวกัน

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลจากการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร รายได้บุคลากร การเมือง และความไว้วางใจต่อผู้บริหารท้องถิ่น มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความเต็มใจในการจ่ายภาษี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความเต็มใจในการจ่ายภาษีเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการรับรู้และการตัดสินใจของบุคคล ซึ่งได้รับอิทธิพลจากทั้งปัจจัยภายในและภายนอก โดยเฉพาะการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีที่ช่วยลดความไม่แน่นอน และทำให้ประชาชนสามารถตัดสินใจได้อย่างมั่นใจมากขึ้น ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานศึกษาของ วลัยพร ชินศรี และคณะ (2557) ที่พบว่า การทำให้ประชาชนเห็นถึงประโยชน์ของภาษี และการเชื่อมโยงรายได้ภาษีกับการพัฒนาบริการสาธารณะในพื้นที่นั้น สามารถเพิ่มความเต็มใจในการจ่ายภาษีได้อย่างมีนัยสำคัญ รวมถึงแนวคิดของ วีระศักดิ์ เครือเทพ (2561) ที่มองว่าการจ่ายภาษีเป็นการแลกเปลี่ยนกับบริการสาธารณะของรัฐ กล่าวคือ เมื่อประชาชนรับรู้ถึงประโยชน์ที่ตนจ่ายก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ก็จะมีแนวโน้มในการยอมรับและให้ความร่วมมือในการชำระภาษีมากขึ้น และในส่วนของการปัจจัยด้านบุคลากรและความไว้วางใจต่อผู้บริหารท้องถิ่น ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าคุณภาพการให้บริการและความเชื่อมั่นต่อองค์กรมีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมของประชาชน กล่าวคือ การให้บริการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นธรรม สามารถสร้างทัศนคติที่ดีและนำไปสู่ความร่วมมือในการชำระภาษีได้

ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ความเต็มใจในการจ่ายภาษีไม่ได้เกิดจากปัจจัยด้านรายได้หรือภาระทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว แต่เป็นผลมาจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ และปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชน กล่าวคือ หากประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภาษีอย่างชัดเจน มีความเข้าใจในหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษี และรับรู้ว่าการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความโปร่งใสและเป็นธรรม ก็จะส่งผลให้เกิดการยอมรับและความร่วมมือในการชำระภาษีมากขึ้น นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสะท้อนให้เห็นว่า “การรับรู้” และ “ความเชื่อมั่น” ถือเป็นกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชนในบริบทการจัดเก็บภาษี กล่าวคือ การประชาสัมพันธ์และการสื่อสารข้อมูลภาษีที่ชัดเจนช่วยลดความคลาดเคลื่อนในการรับรู้ของประชาชน ขณะที่คุณภาพการให้บริการของบุคลากรและความโปร่งใสในการบริหารงานมีส่วนสำคัญในการสร้างความไว้วางใจต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งท้ายที่สุดจะส่งผลต่อระดับความร่วมมือในการ



ข้าราชการของประชาชนในพื้นที่ อีกทั้ง ผลการศึกษายังสะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยเชิงพฤติกรรมควบคู่กับปัจจัยเชิงโครงสร้าง กล่าวคือ นอกจากการพัฒนากระบวนการจัดเก็บภาษีหรือการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารรายได้แล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจ ความโปร่งใส และความเชื่อมั่นต่อประชาชนควบคู่กันไป เพื่อส่งเสริมการยอมรับและความร่วมมือในการชำระภาษีอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลจากการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจในการจ่ายภาษี ได้แก่ ด้านความไว้วางใจต่อผู้บริหารท้องถิ่น และด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในบริบทภายหลังสถานการณ์โควิด-19 ประชาชนให้ความสำคัญกับ “ความเชื่อมั่น” และ “ความเข้าใจ” มากขึ้น เนื่องจากเป็นปัจจัยที่ช่วยลดความไม่แน่นอนและสร้างความมั่นใจว่าภาษีที่จ่ายจะถูกนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของสังคมอย่างแท้จริง โดยผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ โกวิท วัฒนกุล (2555) ที่เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชนมีผลต่อความร่วมมือในการชำระภาษี ในขณะเดียวกันยังสอดคล้องกับงานของ สมบูรณ์ ศิริสรธร (2565) ที่พบว่า ภายหลังสถานการณ์โควิด-19 ความไว้วางใจและการรับรู้บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีผลต่อพฤติกรรมของประชาชนในการปฏิบัติตามภาษี อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยในครั้งนี้แตกต่างจากแนวคิดเศรษฐศาสตร์ดั้งเดิมที่เน้นปัจจัยด้านรายได้เป็นหลัก เนื่องจากพบว่าปัจจัยด้านรายได้แม้จะมีความสัมพันธ์กับความเต็มใจในการจ่ายภาษี แต่ไม่ได้เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยเชิงพฤติกรรมและปัจจัยเชิงสถาบันมีบทบาทเพิ่มขึ้นในบริบทปัจจุบัน

ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ในบริบทภายหลังสถานการณ์โควิด-19 ความเต็มใจในการจ่ายภาษีของประชาชนไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการชำระภาษีเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับระดับความเชื่อมั่นที่ประชาชนมีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภาษีด้วย กล่าวคือ เมื่อประชาชนรับรู้ว่าการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และมีการนำรายได้ภาษีไปใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างเป็นรูปธรรม ก็จะส่งผลให้ประชาชนเกิดการยอมรับและให้ความร่วมมือในการชำระภาษีมากขึ้น อีกทั้ง ผลการศึกษายังสะท้อนให้เห็นว่า ปัจจัยเชิงพฤติกรรมและปัจจัยเชิงสถาบันเริ่มมีบทบาทสำคัญต่อการจัดเก็บภาษีในระดับท้องถิ่นมากขึ้น โดยเฉพาะความไว้วางใจต่อผู้บริหารท้องถิ่นและการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งไม่เพียงส่งผลต่อทัศนคติของประชาชนเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อการตัดสินใจในการชำระภาษีโดยตรงด้วย ดังนั้น การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการสร้างความโปร่งใส การสื่อสารข้อมูล และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชนควบคู่ไปกับการพัฒนาระบบการจัดเก็บภาษีในเชิงโครงสร้าง

วัตถุประสงค์ที่ 4 ผลการศึกษาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า แนวทางในการพัฒนาการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยเชิงพฤติกรรมควบคู่กับปัจจัยเชิงโครงสร้าง เนื่องจากผลการวิจัยในวัตถุประสงค์ที่ 2 และ 3 พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและความไว้วางใจต่อผู้บริหารท้องถิ่นเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจในการจ่ายภาษี กล่าวคือ เมื่อประชาชนรับรู้ว่าการจัดเก็บภาษีมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และรายได้จากภาษีถูกนำไปใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างเป็นรูปธรรม ย่อมส่งผลให้เกิดการยอมรับและความร่วมมือในการชำระภาษีมากขึ้น

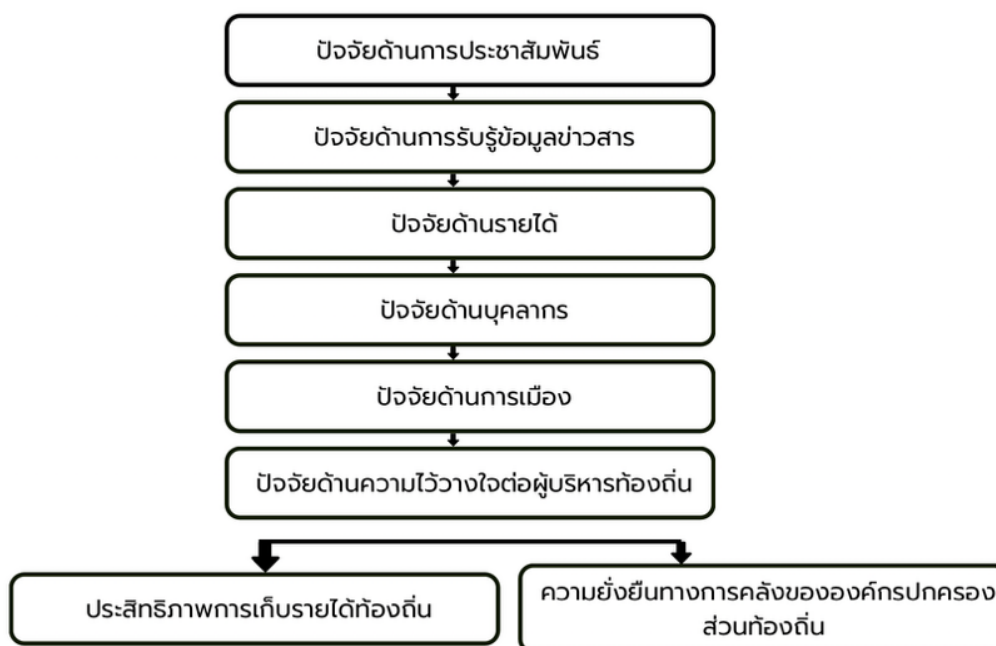
ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ โกวิท วัฒนกุล (2555) ที่เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชนมีผลต่อความร่วมมือในการชำระภาษี และสอดคล้องกับงานศึกษาของ วลัยพร ชินศรี และคณะ (2557) ที่พบว่า การเปิดเผยข้อมูลการนำรายได้ภาษีไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างชัดเจนและโปร่งใส ช่วยสร้างความเชื่อมั่นและเพิ่มความเต็มใจในการชำระภาษีของประชาชน ขณะเดียวกัน



การพัฒนาคุณภาพการให้บริการของบุคลากรยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Aday และ Andersen (1975) ที่ชี้ว่าคุณภาพการให้บริการมีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของผู้รับบริการ ดังนั้น การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงไม่ควรมุ่งเน้นเพียงการปรับปรุงระบบฐานข้อมูลหรือกระบวนการจัดเก็บภาษีเท่านั้น แต่ควรให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้าใจ การเปิดเผยข้อมูล การสื่อสารภาษีอย่างชัดเจน และการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของบุคลากร เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมความร่วมมือในการชำระภาษีของประชาชนในระยะยาว

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเต็มใจในการจ่ายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างภายหลังสถานการณ์โควิด-19 : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองสวรรคโลก อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่ในรูปแบบ “โมเดลความเต็มใจในการจ่ายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างภายหลังสถานการณ์โควิด-19 (Post-COVID Local Tax Willingness Model)” เพื่ออธิบายปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจชำระภาษีของประชาชน ผลการวิจัยพบว่า ความเต็มใจในการจ่ายภาษีมิได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านรายได้หรือความสามารถในการชำระภาษีเท่านั้น แต่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ของ 6 ปัจจัยสำคัญ ได้แก่ ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ ปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ปัจจัยด้านรายได้ ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านการเมือง และปัจจัยด้านความไว้วางใจต่อผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งล้วนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความเต็มใจในการจ่ายภาษี อีกทั้งในปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารถือเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีและการรับรู้ประโยชน์ของภาษี ขณะที่ปัจจัยด้านรายได้สะท้อนถึงความสามารถในการชำระภาษี (Ability to Pay) ส่วนปัจจัยด้านบุคลากร การเมือง และความไว้วางใจต่อผู้บริหารท้องถิ่น เป็นปัจจัยเชิงสถาบันที่ช่วยสร้างความเชื่อมั่น ความโปร่งใส และการยอมรับต่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเมื่อประชาชนมีทั้งความสามารถในการจ่ายและความเชื่อมั่นต่อหน่วยงานท้องถิ่น จะส่งผลให้เกิดความเต็มใจในการจ่ายภาษี (Willingness to Pay: WTP) สูงขึ้น นำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ และความยั่งยืนทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระยะยาว ดังนั้น การพัฒนาระบบการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างควรให้ความสำคัญกับการบริหารภาษีเชิงพฤติกรรม (Behavioral Tax Administration) ควบคู่กับการบริหารเชิงโครงสร้าง โดยมุ่งสร้างความเข้าใจ ความเชื่อมั่น และความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชน ดังแสดงในแผนภาพต่อไปนี้



แผนภาพที่ 1 โมเดลความเต็มใจในการจ่ายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างภายหลังสถานการณ์โควิด-19
(Post-COVID Local Tax Willingness Model)

จากแผนภาพโมเดลความเต็มใจในการจ่ายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างภายหลังสถานการณ์โควิด-19 (Post-COVID Local Tax Willingness Model) ผู้วิจัยเห็นว่า ความเต็มใจในการจ่ายภาษีของประชาชนไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถทางเศรษฐกิจหรือระดับรายได้เท่านั้น หากแต่เป็นผลจากการเชื่อมโยงของปัจจัยหลายด้านที่ทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการประชาสัมพันธ์ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร รายได้คุณภาพของบุคลากร การบริหารทางการเมือง และความไว้วางใจต่อผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งล้วนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการชำระภาษี อีกทั้ง หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับภาษี ที่ทำให้ประชาชนรับรู้ถึงประโยชน์ของภาษีที่นำไปใช้พัฒนาท้องถิ่น ควบคู่กับการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นธรรม จะช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นและนำไปสู่ความร่วมมือในการชำระภาษีมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้และความยั่งยืนทางการคลังของท้องถิ่นในระยะยาว

ดังนั้น การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจึงควรให้ความสำคัญกับ “การบริหารภาษีเชิงพฤติกรรม” ควบคู่กับการบริหารเชิงโครงสร้าง เพื่อสร้างทั้งความสามารถในการจ่ายและความเต็มใจในการจ่ายภาษีของประชาชนอย่างยั่งยืน

สรุป

ในมุมมองของผู้วิจัย เห็นว่า แนวทางการพัฒนาการจัดเก็บภาษีในบริบทท้องถิ่นไทยควรปรับจากการเน้น “การจัดเก็บเชิงโครงสร้าง” ไปสู่ “การจัดเก็บเชิงพฤติกรรม” กล่าวคือ นอกจากการพัฒนาระบบและกฎหมายภาษีแล้ว ควรให้ความสำคัญกับการออกแบบการสื่อสาร การสร้างความเข้าใจ และการเสริมสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนควบคู่กันไป ดังนั้น การพัฒนาการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องบูรณาการทั้งมิติด้านข้อมูล มิติด้านบุคลากร และมิติด้านความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชน เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือในการชำระภาษีในระยะยาว

ดังนั้น จากการอภิปรายผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า ความเต็มใจในการจ่ายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองสวรรคโลกเป็นผลจากการทำงานร่วมกันของหลายปัจจัย โดยเฉพาะปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและความไว้วางใจต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทสำคัญมากกว่าปัจจัยด้านรายได้เพียงอย่างเดียว โดยผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า แม้ประชาชนจะมีข้อจำกัดด้านรายได้ภายหลังสถานการณ์โควิด-19 แต่หากมีความเข้าใจเกี่ยวกับภาษี และมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็จะสามารถสร้างความร่วมมือในการชำระภาษีมากขึ้น ในทางตรงกันข้าม หากประชาชนขาดการรับรู้ข้อมูลหรือขาดความไว้วางใจ ความเต็มใจในการจ่ายภาษีก็มีแนวโน้มลดลง แม้ว่าจะมีศักยภาพในการจ่ายก็ตาม

ในมุมมองของผู้วิจัย เห็นว่า ผลการศึกษานี้สะท้อนถึงลักษณะของความเต็มใจในการจ่ายภาษีในบริบทท้องถิ่นไทยที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะภายหลังสถานการณ์โควิด-19 ซึ่งทำให้ปัจจัยเชิงพฤติกรรมและความสัมพันธ์เชิงสถาบันมีบทบาทเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ความเต็มใจในการจ่ายภาษีมิได้เป็นเพียงผลของความสามารถในการจ่าย แต่เป็นผลของ “ความเข้าใจ” และ “ความเชื่อมั่น” ที่ประชาชนมีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีในระดับท้องถิ่นควรให้ความสำคัญกับการสื่อสารข้อมูลภาษีอย่างชัดเจน โปร่งใส และเข้าถึงได้ง่าย ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างความไว้วางใจผ่านการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและตรวจสอบได้ เพื่อสร้างความร่วมมือในการชำระภาษีอย่างยั่งยืนในระยะยาว

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการศึกษาพบว่า ความเต็มใจในการจ่ายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของประชาชนขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ ได้แก่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความไว้วางใจต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และคุณภาพการให้บริการ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเสนอข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการสื่อสารข้อมูลภาษีให้มีความชัดเจน โปร่งใส และเข้าถึงได้ง่าย โดยเฉพาะการอธิบายถึงประโยชน์ของภาษีและการนำภาษีไปใช้ในการพัฒนาพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้เพื่อสร้างความเข้าใจและลดความคลุมเครือในการรับรู้ของประชาชน นอกจากนี้ ควรมีการส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารจัดการงบประมาณ และเปิดเผยข้อมูลการใช้จ่ายภาษีอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจของประชาชน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความเต็มใจในการจ่ายภาษี

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษี ทั้งในด้านการให้บริการ การให้คำแนะนำ และการสื่อสารกับประชาชน เพื่อสร้างประสบการณ์ที่ดีแก่ผู้เสียภาษี ควรมีการใช้ช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย เช่น สื่อออนไลน์ สื่อชุมชน หรือกิจกรรมประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ เพื่อเพิ่มการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภาษีให้ครอบคลุมทุกกลุ่มประชากร นอกจากนี้ ควรออกแบบกระบวนการจัดเก็บภาษีให้มีความสะดวก รวดเร็ว และลดขั้นตอนที่ซับซ้อน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน และลดอุปสรรคในการชำระภาษี

3. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการและการวิจัยในอนาคต การศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นปัจจัยด้านเศรษฐกิจ การรับรู้ข้อมูล และความไว้วางใจต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่าในการศึกษาครั้งต่อไป ควรพิจารณาปัจจัยเชิงพฤติกรรมอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น ทศนคติทางภาษี การรับรู้ความเป็นธรรม หรืออิทธิพลทางสังคม เพื่อให้สามารถอธิบายพฤติกรรมในการจ่ายภาษีได้อย่างครอบคลุมมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีลักษณะแตกต่างกัน เช่น เขตเมืองและชนบท



หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่และขนาดเล็ก เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยที่ส่งผลต่อความเต็มใจในการจ่ายภาษีในบริบทที่หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2566). แผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566 (ฉบับปรับปรุง). กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2567). ข้อมูลรายได้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. สืบค้นเมื่อ 14 ตุลาคม 2568, จาก https://www.dla.go.th/download/work/summary_revenue/2567.pdf?notDownload=Y
- โกวิทย์ พวงงาม. (2555). การปกครองท้องถิ่นไทย: หลักการและมิติใหม่ในอนาคต. (พิมพ์ครั้งที่ 8). สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- ภราดร ปริดาศักดิ์. (2556). หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาค. (พิมพ์ครั้งที่ 4). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วลัยพร ชินศรี, ไททัศน์ มาลา และ วิไลลักษณ์ เรืองสม (2557). การเสริมสร้างประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อความเป็นเลิศในด้านการจัดเก็บรายได้. (รายงานการวิจัย). สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- วีรยุทธ สุขมาก. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสนใจในการชำระภาษี และมาตรการทางภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2556). ถอดรหัสการจัดเก็บภาษีอากรของท้องถิ่นไทย. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2561). ปัจจัยที่ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับรางวัลการบริหารจัดการที่ดี ประจำปีงบประมาณ 2559. วารสารวิทยาการจัดการ. 35(2), 111–136.
- สกนธ์ วรัญญูวัฒนา. (2551). การบริหารการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. เอ็กสเปอร์เน็ท.
- สมบุญ ศรีสรรหิรัญ, สิทธิศักดิ์ ไชยสุข, ยุธิพรธณ วณิชโยบล, และ กัญญภัคพิมพ์ มนูญผล. (2565). การฟื้นตัวของประเทศไทยสู่ความยั่งยืนทางการคลังภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19. วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย. 18(1), 121-145.
- Aday, L. A., & Andersen, R. (1975). *Development of indices of access to medical care*. Health Administration Press.
- Bird, R. M., & Slack, E. (Eds.). (2004). *International handbook of land and property taxation*. Edward Elgar Publishing.
- Maslow, A. H. (1954). *Motivation and personality*. Harper & Row.
- Oates, W. E. (1972). *Fiscal federalism*. Harcourt Brace Jovanovich.
- Oates, W. E. (1999). An essay on fiscal federalism. *Journal of Economic Literature*, 37(3), 1120–1149. <https://doi.org/10.1257/jel.37.3.1120>
- Shah, A. (Ed.). (2007). *Participatory budgeting*. World Bank. <http://dx.doi.org/10.1596/978-0-8213-6923-4>



Stiglitz, J. E. (1977). The theory of local public goods. In M. S. Feldstein & R. P. Inman (Eds.), *The economics of public services* (pp. 274–333). Palgrave Macmillan.
https://doi.org/10.1007/978-1-349-02917-4_12

Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). Harper & Row.